

29:10

Den omständigheten att föreskriven backventil inte har fungerat tillfredsställande har inte föranlett att fastighetsägaren ansetts medvållande till översvämningsskada för vilken kommunen är ansvarig.

S.L. och M.A.-L. äger en fastighet. Den omfattas av detaljplan och ligger inom verksamhetsområdet för Malmö kommuns allmänna va-anläggning. Den är sedan den bebyggdes ansluten till denna anläggning. Fastighetens spill-, dag- och dränvatten leds till anläggningens kombinerade avloppsledning. Fastigheten är bebyggd med ett år 1959 uppfört enfamiljshus i ett och ett halvt plan med källare. Källaren är inredd med gillestuga, vinkällare, pannrum och tvättstuga. I pannrummet och tvättstugan finns golvbrunnar. En toalett finns också i källaren. Makarna L. förvärvade fastigheten 1994. Den 26 augusti 1996 drabbades fastigheten av översvämning genom att avloppsvatten trängde upp genom golvbrunnarna och toaletten. Makarna L. erhöll försäkringsersättning för skadorna med avdrag för självrisk. Kommunen ersatte dem sedan med ett belopp motsvarande hälften av självrisken.

Makarna L. yrkade att Va-nämnden skulle förplikta Malmö kommun att till dem utge 22 925 kr, varav 5 000 kr för resterande självrisk och 17 925 kr för installation av ny backventil.

Kommunen bestred yrkandet men vitsordade beloppet såsom skäligt i och för sig.

Makarna L. anförde: Vid det häftiga regnvädret den 26 augusti 1996 uppdämdes de allmänna avloppsledningarna. Detta orsakade översvämningen. Kommunen har genom de bristfälliga allmänna ledningarna åsidosatt sina skyldigheter enligt 12 § va-lagen gentemot dem som fastighetsägare och är därför skyldig att ersätta dem för lidna skador enligt 29 § va-lagen. Golvbrunnarna i källaren var vid tillfället försedda med en Bernhard Persson-ventil. Den fungerade inte tillfredsställande eftersom vattnet trots ventilen trängde upp genom brunnarna och toalettstolen. Vattnet steg till en nivå om 17 cm över golvet. Trycket var så stort att toalettpapper hade hamnat på väggen alldeles under taket. För att förhindra att nya översvämningar inträffar har de efter kontakt med kommunen låtit byta ut den gamla ventilen mot en ny som skall vara driftsäkrare. Kostnaden härför bör kommunen ersätta eftersom det är kommunens ansvar att ledningsnätet dämades upp och källaren svämmade över. Om kommunen inte vill bygga säkrare ledningar, får den betala översvämningsskyddet.

Kommunen anförde: Skadeståndsskyldighet för kommunen enligt 29 § va-lagen föreligger i och för sig, eftersom ledningarna bedöms inte klara de krav på dimension som ställs upp. Kommunen har också utgett ersättning till makarna L.

Skadeståndet har emellertid jämkats till hälften och ytterligare ersättning med anledning av självrisken skall inte utgå. Makarna L. har nämligen varit medvållande till skadorna. Fastigheten var vid översvämningen försedd med den i bygglovet föreskrivna backventilen. Bernhard Persson-ventilen består av en klaff som hänger i en gaffel. Vid baktryck stängs ventilen automatiskt. Vissa ventiler av denna typ kan därutöver stängas manuellt. Bernhard Persson-ventiler är mycket driftsäkra. Det är emellertid fastighetsägarna som skall rensa och kontrollera ventilerna. Att vatten trängt in även genom Bernhard Persson-ventilen tyder på att tillsynen av den brustit så att den inte fungerat tillfredsställande. Detta är skälet till att skadeståndet skall jämkas. Makarna L.:s yrkande om ersättning för köp av ny backventil bestrids på den grunden att bygglovet föreskriver att fastighetens källaravlopp skall vara försett med översvämningsskydd. Komplettering med sådant eller byte av sådant får därför anses åligga fastighetsägarna på egen bekostnad.

Makarna L. invände: Att Bernhard Persson-ventilen inte fungerade vid översvämningen beror inte på dåligt underhåll utan på att löv och skräp följde med avloppsvattnet och hindrade ventilen från att sluta tätt. Det var inte något fel på den gamla Bernhard Persson-ventilen de lät byta ut.

Va-nämnden yttrade:

Översvämningsskadorna har uppstått genom att bakvatten från kommunen avloppsnät trängt upp genom bl.a. golvbrunnar i källaren. Kommunen har medgett skadeståndsskyldighet härför enligt 29 § lagen (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar (va-lagen) och har också betalat hälften av makarna L.:s självrisk på försäkringen. Frågan är nu om makarna L. också är berättigade till resterande del av självrisken eller om deras rätt till skadestånd skall jämkas på grund av medvållande bestående i att de skulle ha brustit i tillsynen av den s.k. Bernhard Persson-ventilen. Dessutom är det fråga om makarna L. är berättigade till ersättning för ventilyteskostnaden.

Det är ostridigt att fastigheten vid tillfället för översvämningen var utrustad med den backventil som bygglovet föreskriver. Erfarenheten visar emellertid att en sådan automatisk backventil på en avloppsledning inte ger något helt säkert skydd mot tillbakaströmmande avloppsvatten. Funktionen kan störas exempelvis genom att papper och annat avfall som släpps ut från va-installationen eller som följer med bakvattnet hindrar klaffen att sluta tätt. Det skulle kräva en i det närmaste ständig tillsyn för att motverka detta. Och det kan inte gärna begäras av fastighetsägaren. Mot bakgrunden av att backventilen således inte ens med normal tillsyn garanterar att bakvattenuppträngning inte sker via golvbrunnarna, kan inte anses att kommunen har visat fog för påstående om makarna L.:s medvållande till översvämningsskadorna. Deras yrkande om ersättning för resterande del av självrisken skall därför bifallas.

Makarna L. har bytt ut den gamla backventilen, inte för att den gått sönder i samband med översvämningen utan för att få ett bättre skydd mot nya översvämningar.

Som påpekats innehåller bygglovet för fastigheten föreskrift om att källarens golvbrunnar skall vara utrustade med backventil. Ansvaret för att föreskriften uppfylls åvilar fastighetsägaren. Va-rättsligt ankommer det i princip alltid på fastighetsägaren att i alla avseenden sörja för den egna va-installationen, till vilken även backventilen räknas. Skäl att likväl ålägga kommunen att mot sitt bestridande svara för kostnaden för ventilbytet har inte visats föreligga. I denna del skall makarna L.:s talan därför lämnas utan bifall.

Va-nämnden förpliktade kommunen att till makarna L. betala 5 000 kr och ogillade deras talan i övrigt.

Beslut: 1998-04-14, BVa 34

Mål nr: Va 131/97